

СЛЕНГ ЯК МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Ніколащенко Ю.А.

Чорноморський державний університет імені Петра Могили

Визначено специфіку міжкультурної комунікативної компетенції. Розглянуто та класифіковано молодіжний сленг німецької молоді, вивчення якого є необхідним при підготовці майбутніх перекладачів з огляду на міжкультурну комунікацію.

Ключові слова: сленг, молодіжна мова, міжкультурна комунікація, комунікативна компетенція.

Постановка проблеми. Сучасна картина світу являє собою взаємопроникнення культур у результаті глобалізаційних та інтеграційних процесів і до цих швидкоплинних процесів в усіх сферах буття адаптується сучасна людина та інтегрується в простір єднання культур, де неминучим є вплив культури на свідомість та мислення людини, що безпосередньо впливає на формування мовної картини світу. Мова – це могутній засіб регуляції діяльності людей в різних сферах життя. Вивчення молодіжної мови, а саме сленгу, набуває зростаючої актуальності в умовах розширення міжнародних контактів (стажування, туристичні поїздки, перегляд відеофільмів, та прослуховування пісень німецькою мовою). Безумовно, що у студентів виникають труднощі через незрозумілість багатьох термінів, із якими їм не довелося ознайомитися на заняттях. Одним із таких варіантів труднощів вважається «сленг – як лінгвістична формація, що є невід'ємною частиною соціального виміру життя».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Німецький молодіжний сленг представляє собою цікавий лінгвістичний феномен, використання якого обмежено не лише певними віковими рамками, а й соціальними, часовими та просторовими. Упродовж кількох останніх десятиліть розвідкою цієї проблеми на матеріалі різних мов займалися такі мовознавці, як О. Левінтова, О. Ставицька, Я. Андроутсополос, Ю. Бенекке, Е. Береговська, Г. Генне, В. Девкін, Г. Еман, У. Лабов, Ю. Нікітіна, Є Нойланд, Е. Партрідж, О. Христенко.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Хоча зазначена проблема частково досліджена у теоретичному аспекті, важко погодитися, що це питання досить ґрунтовно досліджене, оскільки сленг викликає труднощі у студентів в процесі міжкультурної комунікативної комунікації.

Мета статті – визначити специфіку молодіжного сленгу та його розуміння студентами перекладачами для успішного взаєморозуміння та взаємодії з носіями мови, яка вивчається у відповідності до норм і культурних традицій в умовах прямого і опосередкованого контактів.

Виклад основного матеріалу. Міжкультурна комунікація як особливий вид комунікації припускає спілкування між носіями різних мов і культур, сутність, якого полягає в конструктивній чи деструктивній взаємодії між представниками різних культур (національних та етнічних), субкультурами в межах чітко визначеного просторово – часового континууму. Посилюється

увага до проблем спілкування, основною умовою ефективності яких вважається взаємопорозуміння, діалог культур, терпимість, толерантність і повага до культури партнерів по комунікації, їх ідеалам і цінностям. Майбутні перекладачі повинні бути готові до продуктивного спілкування, до виконання ролі комунікатора в узгодженні інтересів суб'єктів міжнародного права, володіти іноземними мовами та бути компетентними в сфері особистих, корпоративних, міжкультурних комунікацій та в міжнародних відносинах. Комунікативну компетенцію через культуру вперше дослідив в своїй розвідці Д. Хаймс. Згідно його думки «комунікативна компетентність включає в себе знання та здатність виконувати відповідні дії в певному міжкультурному і міжособистістному контексті та трактується як міжкультурна, коли учасники міжкультурної комунікації ідентифікують себе як представники різних культур». Тому не менш важливим аспектом при підготовці перекладачів вважається набуття навичок міжкультурної комунікативної компетенції, оскільки перекладачі вважаються посередниками в міжкультурній комунікації, тобто «кур'ерами культури». Основною ціллю розвитку комунікативної компетенції перекладачів є покращання розуміння толерантності в сприйнятті інших культур, яке могло б забезпечити більш ефективніше міжкультурне спілкування комунікантів. І тому необхідно майбутніх студентів – перекладачів знайомити з мовною картиною соціально – вікової групи молоді, що відображає її світогляд, цінності та культурні традиції, а також додасть впевненості краще почувати себе в різних комунікативних ситуаціях при спілкуванні з молоддю.

Важливою особливістю молодіжної мовної культури є широке розповсюдження сленгу, який часто виникає як протест проти мовних штамів, одноманітності повсякденної мови, прагнення до елітарності та бажання сказати гостре слівце, виявити власну оригінальність і якимсь чином виділитися, що так притаманно молоді в усі часи. Використовуючи сленг, молодь хоче висловити своє критичне, іронічне ставлення до цінностей старшого покоління, виявити свою незалежність, самоутвердитися, завоювати популярність у своєму середовищі, а також виділитися з натовпу особливо «модною мовою» тобто сленгом.

Сленг (англ. Slang) – варіант розмовної мови (а саме «експресивно забарвлені елементи цієї мови»), який не збігається з нормою літературної мови. За визначенням Д.Е. Розенталь, М.А. Теленкової, сленг – «це слова і вирази, які вжива-

ються особами певних професій або соціальних прошарків» [4, с. 15]. Під терміном сленг В.А. Хомяков у своїй праці «Три лекції про сленг» розуміє «особливий периферійний пласт нелітературної лексики і фразеології» [5, с. 8], при цьому він вводить два поняття: загальний сленг та спеціальний. На думку вченого, «загальний сленг – це відносно стійкий для певного періоду, широко розповсюджений і загальнозрозумілий шар нелітературної лексики і фразеології в середовищі живої розмовної мови (інколи з фонетичними, морфологічними і синтаксичними особливостями), достатньо неоднорідний за своїм генетичним складом і ступенем наближення до літературної мови, який має яскраво виражений емоційно-експресивний оціночний характер, що часто є протестом або насмішкою проти соціальних, етичних, естетичних, мовних та інших умовностей та авторитетів» [5, с. 8]. Згідно думки Е. Береговської «молодіжний сленг – це пароль усіх членів референтної групи» [1, с. 32]. Їхній словесний репертуар відрізняється від загальноприйнятого наявністю типових слів та висловів, які постійно використовуються молоддю навчального закладу, кварталу, міста та які стали в певній мірі «візитками» молодіжної культури.

Молодіжна культура в німецькомовних країнах, а саме молодіжний сленг визиває велику зацікавленість у студентів. Сленгову лексику необхідно знати, оскільки її інколи тяжко перекладати: *blechen* (bezahlen); *verticken* (verkaufen); *checken* (etwas verstehen); *peilen* (verstehen; auch schnallen, raffен); *labern* (sprechen, reden); *matfen* (essen); *Bock haben* (Lust haben); *Null Bock* (keinen Bock haben) – keine Lust (keine Lust haben); *zutexten* – unentwegt auf jemanden einreden (meist gegen dessen Willen); *jumpen* – springen; *das Oky – Doky* – Alles in Ordnung; *das Outfit* – das Aussehen (Mode); *der Knacker* – ein alter Mann (reiche Leute); *die Mucke* – Musik.

Молодіжний сленг безумовно пов'язаний з їх основною сферою заняття, а саме зі студентським навчанням, із студентським побутом та навчальними дисциплінами: *Abi* – Abitur; *Assi* – Assistent; *Stip* – Stipendium; *Proff* – Professor; *Mathe* – Mathematik; *Franz* – Französisch; *Uni* – Universität; *Studi* – Student; *Ferne* – Fernbedienung; *Grammatikluder* – Grammatikopfer; *ablausen* – abschreiben; *einochsen* – auswendig lernen; *abschwirren*, *abseilen*, *wegklemmen* (sich), *wegschalten* (sich) – entlaufen, *weglaufen*; *mitmeißeln* – schreiben.

Наступну групу молодіжного сленгу можна виокремити в таку тематичну групу «людина як біологічна та соціальна сутність»:

а) родинна приналежність: *die Erzeugerfraktion*, *die Alten*, *die Ötzi* – die Eltern, *Daddy* – der Vater; *die Mumie* – die Mutter; *die Sis* – die Schwester;

б) професійна діяльність: *die Chefmatratze* – die Sekretärin; *der Bankster* – der Banker; *der Haargärtner der Friseur*; *das Tellertaxi* – der Kellner; *der Karriero* – der Streber.

в) іменники, що позначають людей та дають їм оцінку: *der Checker* – jemand, der etwas gut versteht und sich in etwas auskennt; *der Vollastronaut*, *der Vollposten* – dummer Mensch; *der Spacko* – nerviger, dummer Idiot; *der Vidiot* – jemand, der den ganzen Tag vor dem Fernseher oder

im Internet sitzt; *der Dossi* – der Langschläfer, *der Träumer*, *der Phantast*; *der Fuzzi* – der Spezialist; *der Taffi* – der willensstarke Junge; *Wixer*, *Arsch*, *Arschkrampe*, *Nullchecker* – Idiot; *Maus*, *Perle*, *Schnecke*, *Torte*, *das Perlhuhn*, *das Sähnetörtchen*, *die Biene*, *die Sonne* – das sympathische Mädchen; *die Schlampe* – ein Mädchen mit immer neuen Beziehungen, *unordentliche Frau*; *die Zicke* – ein dummes Mädchen.

г) іменники, якими юнаки та дівчата, називають одне одного як друзі або коханці: *die Ziecke* – eine störrige Frau; *das Zuckerpüppchen* – ein nettes Mädchen; *die Megabraut* – ein cooles Mädchen; *die Atzin* – cooles Mädchen, gute Freundin; *der Kumpel* – Boyfriend, Freund; *der Traumboy* – ein Traummann;

В останній час молодіжна мова поповнюється новою лексикою, яка пов'язана з оціночною характеристикою людини яка вважається як слабохарактерною. Молоді люди намагаються ідентифікувати друзів, знайомих і самих себе з такими назвами. Ці назви носять жартівливий та іронічний характер і відображають особливості певного стилю життя. Як наприклад: *Sauna* – *Unten* – *Sitzer*, *Festnetztelefonierer*, *Backofenheizer*, *Seerosen* – *Gießer*, *Mahngebühren* – *Bezahler*, *Koffeinfreitrinker*, *Beipackzettel-Leser*, *Mittelspurfahrer*, *Christbaumkugelnpolierer*, *Süßfrühstückler*, *Kissenknicker*, *Ampel* – *Gelb* – *Bremser*, *Apfelschäler*, *Foliengriller*, *Handschuh* – *Träger*, *In-Fachrichtung-Sitzer*.

Наступні приклади німецького молодіжного сленгу можна віднести до побутового лексичного прошарку:

а) слова, що належать до сфери праці та розумової діяльності: *worken*, *robotern* – arbeiten; *hämmern* – viel arbeiten; *reinhämmern* – mit Hochdruck arbeiten;

б) назви предметів одягу: *die Klamotten* – die Kleidung; *das Outfit*, *der Look*, *die Anmache* – die Kleidung; *der Pulli*, *Sweater* – die Strickjacke; *Das Shirt* – kurzärmeliges Hemd aus Baumwolle; *der Blazer* – die Sportjacke; *Dessous* – Frauenunterwäsche;

в) назви грошей: *die Kohle*, *die Knete*, *die Mäuse*, *der Kies*, *die Möpfe*, *die Monnis* – гроші, грошенята, бабки; *der Wampum* – гроші, грошенята; *das Esperantogeld* – der Euro.

г) назви засобів пересування та предметів, що використовуються в побуті: *die Bohrkrücke*, *der Blechhaufen*, *der Kinderwagen*, *die Rostlaube*, *die Schrottkarre*, *der Kasten*, *der Riesenorgel*, *flotter Ofen*, *lahme Schnecke*, *heiße Mühle* – das Auto; *der Muckomat* – das Radio, *der Total*, *Verblöder* – der Fernseher; *Boombbox*, *Ghettoblaster* – das Tonbandgerät; *Buggy* – offener Kinderwagen;

д) слова, що відносяться до сфери розваг, захоплення та дозвілля: *shoppen* – durch Geschäfte bummeln; *das Date* – ein treffen, eine Verabredung haben; *dancen* – tanzen; *die Bambule* – der Tanzabend; *die Outdoor* – die Party – das Picknick, *die Kaffeefahrt*;

е) *dönern* – Döner essen; *die Tasskaff* – eine Tasse Kaffee; *smushi essen* – Smörebrod / Smörgas und Sushi;

Молодь вважає англійську мову більш привабливою та престижнішою. Поширення аме-

риканського стилю життя і способу життя виявляється особливо значущим для молодіжного середовища, яке є основним споживачем англо-американської масової культури, а звідси – часто спостерігається механічне перенесення англійських лексем на німецький ґрунт. Отже, вживання англомовних запозичень сучасною молоддю можна класифікувати таким чином:

а) реалії, що відображають предмети та дії повсякденного життя: *(sich) abbitchen* (англ.-цизм) – *(sich) abschminken* (нім. варіант); *abchecken* (англ.) – *flirten* (нім. вар.); *anfucken* (англ.) – *anschreien*, *annerven* (нім. вар.); *becken* (англ.) – *tätowieren* (нім. вар.); *der Beef* (англ.) – *Streit, Kampf* (нім. вар.); *beefen, grillen* (англ.) – *rauchen* (нім. вар.), *dancen – tanzen, shoppen – einkaufen, die Outdoor-Party, das Picknick – die Erholung im Freien*;

б) транспортні засоби: *blau-weißer Partybus* (англ.) – *Polizeiauto* (нім. вар.); *die Knatterbox* (англ.) – *Motorrad* (нім. вар.);

в) частини тіла: *das Clearasil – Testgelände* (англ.) – *Gesicht mit vielen Pickeln* (нім. вар.); *one pack* (англ.) – *Bierbauch* (нім. вар.); *der VIP-Bereich* (англ.) – *Bikinizone* (нім. вар.);

г) характеристика зовнішнього вигляду людини: *der Haarsurfer* (англ.) – *Person mit Locken* (нім. вар.); *der Goofy* (англ.) – *dummer Mensch* (нім. вар.); *der Happyfant* (англ.) – *dickes Kind* (нім. вар.); *der Loser* (англ.) – *Verlierer* (нім. вар.);

д) надання характеристики людині та визначення за диференціацією: *das Bunny* (англ.) – *attraktive Frau* (нім. вар.); *der Cherckerbraut* (англ.) – *sehr intelligente Frau* (нім. вар.); *der Blumenkiller* (англ.) – *Vegetarier* (нім. вар.); *der Catdog* (англ.) – *Zwitter* (нім. вар.); *der Ladyboy* (англ.) – *Transvestit* (нім. вар.).

Наступна група англомовних запозичень з'явилася в повсякденному житті німців з появою інтернету та цифрових технологій. Завдяки молодому поколінню спеціалістів, популярності комп'ютерів та інтернету поширюється комп'ютерний сленг серед користувачів всесвітньої мережі.

Комп'ютерні технології: *das Googlebuch* (англ.) – *Laptop* (нім. вар.); *der Lappy* (англ.) – *Laptop, Notebook* (нім. вар.); *der Ishit* (англ.) – *Apple-Produkte* (нім. вар.); *das Jesus-Handy* (англ.) – *Phone* (нім. вар.); *der Mucketoaster* (англ.) – *CD-Brenner* (нім. вар.).

Список літератури:

1. Береговская Э. М. Молодежный сленг: формирование и функционирование / Э. М. Береговская // Вопросы языкознания. – 1996. – № 3. – С. 32-41.
2. Быкова О. И. Этнокультурный репертуар немецких прагматонимов / О. И. Быкова // Вестник ВГУ, Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация». – 2005. – № 2, с. 5-14.
3. Девкин В. Д. Диалог. Немецкая разговорная речь в сопоставлении с русской / В. Д. Девкин. – М., 1981, с. 160.
4. Домашнев А. И. Труды по германскому языкознанию и социолингвистике / А. И. Домашнев. – СПб, 2005, с. 113.
5. Розен Е. В. Подростково-молодежный словесный репертуар (на материале современного немецкого языка) / Е. В. Розен // Иностр. яз. в шк. – 1975. – № 12. – С. 14-15.
6. Романова М. С. Специфика функционирования англицизмов в немецком молодежном языке: автореферат. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. – М., 2001. – 17 с.
7. Ehmann H. Affengeil. Ein Lexikon der Jugendsprache. – München: Verlag C. H. Beck, 1992, S. 567.
8. Zindler H. Anglizismen in der deutschen Sprache nach 1945, Dissertation: Universität Kiel, 1959. – S. 267.

Англомовні запозичення без особливих труднощів інтегруються в німецьку граматичну систему, тобто відбувається включення англійських слів в морфологічні парадигми в мову, до якої вони попадають. Наприклад, утворення дієслів відбувається шляхом додавання англомовним дієсловом німецького інфінітивного суфікса – “en”: *to jump* → *jumpen* (англ.) “*springen*” (нім. вар.), *to chill* → *chillen* (англ.) “*sich ausruhen*” (нім. вар.), *to check* → *checken* (англ.) “*verstehen*” (нім. вар.), *to snooze* → *snoozen* “(англ.) *Snooze – Taste am Wecker betätigen mit der Gefahr, zu spät zu kommen*”.

Для спілкування в інтернет мережах, а саме на форумах та в різних тематичних обговореннях молодь використовує лексику, пов'язану з компютерними технологіями:

whatsappen (per App-Programm «WhatsApp» kommunizieren) – спілкуватися з ким-небудь за допомогою приложення «WhatsApp»;

wiksen (etwas aus Wikipedia kopieren) – копіювати щось із Вікіпедії;

futzen (funktionieren) – функціонувати;

googlen (Informationen mit dem Suchsystem “Google” suchen) – шукати інформацію за допомогою пошукової системи Google;

skypen (kommunizieren per Skype) – спілкуватися за допомогою Skype;

chatten (mit E-Mails im Internet kommunizieren) – спілкуватися за допомогою електронних листів в інтернеті;

twittern (wechseln mit kurzen Mitteilungen im Netzwerk Twitter) – обмінюватися короткими повідомленнями в інтернет мережі «Твітер»;

spamen (Spams anderen Nutzern des Netzwerks schicken) – відправляти спами іншим користувачам інтернет мережі.

Висновки та пропозиції. Вивчення сленгу німецької молоді набуває щоразу більшої актуальності в умовах поглиблення міжнародних контактів, допомагає студентам краще опанувати особливості та своєрідність національної картини світу, зрозуміти національні особливості менталітету німецької молоді. Розуміння і знання сленгу долучає студентів до природного іншомовного середовища, сприяє розвитку їхньої міжкультурної мовної компетенції, надає унікальну можливість для залучення до активного діалогу культур. Для того щоб уникнути різного роду курйозів, мовних помилок, а можливо і комунікативних збоїв, попередженню яких слід приділяти увагу.

Николащенко Ю.А.

Черноморский государственный университет имени Петра Могилы

СЛЕНГ КАК МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ-ПЕРЕВОДЧИКОВ

Аннотация

Определена специфика межкультурной коммуникативной компетенции. Рассмотрены и классифицированы молодежный сленг немецкой молодежи, изучение которого необходимо при подготовке будущих переводчиков учитывая межкультурную коммуникацию.

Ключевые слова: сленг, молодежный язык, межкультурная коммуникация, коммуникативная компетенция.

Nikolashchenko Yu.A.

Petro Mohyla Black Sea National University

SLANG AS A INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE AT TRAINING OF STUDENTS-TRANSLATORS

Summary

Specifics of intercultural communicative competence are defined. The youth slang of German youth is considered and classified, the study of which is necessary in the preparation of future translators in view of intercultural communication.

Keywords: slang, youth language, intercultural communication, communicative competence.